

Platbook 3. Gebaorte en doeëd

Colla Bemelmans

bron

Colla Bemelmans, *Platbook 3. Gebaorte en doeëd*. Uitgeverij TIC, Maastricht 2009

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/beme002plat01_01/colofon.php

© 2013 dbnl / Colla Bemelmans

 dbnl i.s.m. **TIC** Uitgeverij

Vuurwoerd

E book mit gedichte en verhaole rónð Gebaorte en Doeëd. D'r zint vâöl luuj die vraoge: besjiteit d'r gein book mit gedichte in 't plat die ich de luuj bie 'ne duip of 'n aovendwake kin gaeve?

Vreuger houw de juffrouw van de lieëgere sjoeël zoeë book mit 'Gelegenheidsversjes'.

D'r zint natuurlik nog mieë sjerneermomente es gebaorte en doeëd woeë 't in 't laeve óm drieët, sjerneert wie 'n duur óm 'ne täöldder, aope en toe. Bevuurbeeld: es ieëmes in de VUT geit, 65 wiert, trouwt, de zoeëvâölste trouwdaag, gesjlaagd zin, 'ne bizóndere verjaordaag, de ieësjte baan en zoeë wier, meh dao mót mer ins 'n apaart book uëver oetkómme.

Allein luuj van de vijf sjrierverskringe höbbe in dit book hun gedachtes neergesjrieëve: de kring Noord-Limburg (rónd Venlo), kring Wiert, kring Midde-Limburg (rónd Ech), kring Gelaen en de algemeine sjrierverskrink dae al mieë es 15 jaor in Zitterd biejeinkump.

't Doel van sjrierverskringe is baeter liere sjrieve in 't eige plat (en dan geit 't ech neet uëver de sjpelling), ze wille e klankbord höbbe vuur hun werk en daovan kinne liere. Dat kint me aan dit Platbook ouch zieën, sommige sjtónt aan 't begin van dat lierproces, angere make vollierde juweeltjes.

De sjrierverskringe zint 'ne gówe kweekviever, want minstens 10 luuj van hun zint genomineerd gewaes vuur de Veldeke literatuurpries, vijf höbbe dae pries ouch gewónne en zieëker 10 luuj höbbe ein of mieë beuk in 't plat gesjrieëve. Houpelik deit 't uch get.

Samesjtèller Colla Bemelmans

Doeëd

Guus Peters, Gelaen
in memoriam matris

hae noom 'n handjvol aerd op
en blees d'r in en sjprook
moog d'n aom van d'n Heër
nej ós bevruchte

hae noom de puntj van häör hart
in zie kaw vèngere
en kneep
neet einmaol meh waal zevemaol
en sjprook
baej v'r ós dat d'n Heër
niks ós deit sjpare

neet einmaol meh waal zevemaol
haet ze de galei van de gebaorte geroeijd
pès häör hart vol sjterre sjoot
wie de roet van 'nen auto

mèt sjrienende sjmert in de kael
v'r höbben häör lichaam genómme
mèt angels van sjmert in de kael
en in de aerd 't gelag

zoa reisde ze gans allein
nao de heëmelse boorderie
wao sjlechs kaoren is
en 't geknór van verke

*Jo Caris, Mestreech***Allein daan**

Iech waos doed.

Vaanaof deen daag gaon 'ch nog mer zelde nao 'n begraffenis umtot zoe'n oetvaart emoties bij m'ch opreup die 'ch mesjiens neet oonder kóntrol kin hawwe. Es neet allein d'n doeje 't middelpunt is vaan de bijeinkoms, es nog get... of iemes anders belaankriek is, roontetum de rouwdeens, daan maak 'ch nog wel 'ns 'n oetzundering. Zoewie bij de begraffenis vaan Zjeraar Kriemers, 'nen awwe sjaolkammeraot. Iech hoopde in 't cremetorium ouch levende klasgenote aon te treffe.

Volges d'n annonce waos Zjeraar dik ach-ensestig wie 'r storf. 'Te joonk', stoont debij.

Te joonk? Iech waos koelik twié-ensestig!

't Waos drök in de óntvangsruimte meh wie 'ch ouch uigde nao aw klasgenote... eine ganse. En ouch nog eine boe 'ch op de HBS wienig mèt ophad. Kas. Heer stoont get treurig veur z'ch oet te stare.

Ach, Kas waos geine koeje vent. Meh 'r bazelde get erg vööl. Heer zwamde 't lieste euver oonderwerpe die op sjaol neet woorte behandeld. Daan kós te 't woerheidsgehalte vaan z'n beweringe neet kóntrolere. Zjeraar had ins vaan dee gezag: 'Es te de hêlf vaan ze gewawwels neet geluifs en de ander hêlf numms mèt 'n flinke hand zaajt, hels te mesjiens de woerheid euver.' En... Kas waos sterk in 't oeteinraofele vaan familieverhajdinge. Meh veur de mieres, wie gezag, geine koeje vent. Kas!

Mèt tot 'r m'ch in 't oug kraog sjravelde 'r glunderentere op m'ch aof, links en rechts z'ch verekskuserend es 'r z'ch langs lui mós vringe. 't Veuroetziech 'ne mins te hōbbe gevoonde veur tegenaon te kletse doog 'm straole esof 'r op de receptie vaan 'ne broelof waos. Heer staok 'n zjoviaol hand nao m'ch oet en stelde z'ch hoffelik veur: 'Iech bin Gaston. Iech kós diech metein wie 'ch d'ch zaog. Kins diech miech ouch nog trök nao al die jaore?'

Jao-jao, zeker kós iech häöm ouch nog trök. Ouch nao al die jaore. Metein. Zo-zo, Kas hède noe Gaston. Ach jeh, Gaston kloont deftiger wie Kas. Es 'ne mins noe plezeer d'rin had z'ne naam op te waardere...

't Is gaw gegaange mè Gerard,' verzöchde 'r mè e strak geziech en zweeg discreet.

Ach zo, Gerard! Zjeraar woort nao z'nen deed ouch opgewaardeerd! Perfisia. Meh boe 'r aon gestorve waos stoont neet in d'n annonce. Kas, pardon... Gaston wis 't. Beslis.

'Ao, joh?' zag iech en sjaomde m'ch neet veur m'n oonkunde.

'Hartstèlstand,' infomeerde heer m'ch op gedistingeerden toen. 'Gerard waos aon 't spitte in z'nen hoof achter ze hoes aon de Statesingel, de wèts wel, aon de kant vaan de Werke. Heer waos allein. Annie, z'n vrouw, waos bove, 't bèd aon 't versjoene. Ze zaog 'm umvalle vaanoet de vinster, belde d'n ambulance en die waor zjus in de buurt. Meh die kraoge 'm neet mie bij. Kins te Annie?'

Dat is 'n dochter vaan dokter... bla-bla-bla-bla...'

De stum vaan Gaston verdween nao m'nen achtergrond. Hartstèlstand. Zo-zo, ouch heer. Zjeraar had neet dat gelök gehad wie iech. Iech waos toen ouch mer allein, toen, bij m'nen aanval. Meh iech had 't gelök te weite wat op m'ch aofkaom.

‘...bla-bla-bla-bla... ouch dèks 's nachs. Wee neve d'ch lik sliep en merk neet tot... bla-bla-bla-bla...’

Iech had ieder al 'n waarsjouwing gehad. 'nen Drök op m'n boors, pijn in m'ne linkerarm en zweite wie 'ne bok. D'n hoesarts belde metein de ambulance en dao ging 'ch. Op 't ziekenhoes gaove ze m'ch get middesijn en maakde 'n afspraak veur m'ch te dottere.

‘... bla-bla-bla-bla... in de familie zitte. Dao zien studies die gewag make vaan erfelijkheid. Dat hêld verband mèt gene. Es te gene hōbs die dik make is 't begriepelik tot... bla-bla-bla-bla...’

Netuurlik vroke ze m'ch of hartinfarcte dèks in de familie veurkaome. Dèks, wat is dèks. En wat is familie. Twie noonkes, breurs vaan ma, en ein tant. Meh die waos aongetrojd. Trouwes, in wat veur familie kump geinen hartinfarc veur? De spesjalis zag tot 'ch m'ch neet drök mós make. Neet mós prakkezere. Meh es te al ins gedotterd bis blijfs te gestiedig d'raon dinke tot d'n hart gein hoonderd percent mie is en dat stëlstand op de loer lik.

Zès jaor trök, in m'nen oto, veulde 'ch obbenuits 'nen drök op m'n boors. Iech reej, mèt klaam hennekes en zweitdröppele op m'ne väärkop, metein door nao de Hoesartsepos. Op 't hospitaol.

‘... bla-bla-bla-bla... dee raod opvolge. Iech hōb e abbonnemint genome bij Fitnesscentrum All In. Dao gaon 'ch twie kier in de week sporte. Wèts te wee die zaak runt? De zouws 't neet wèlle geluive! Heer is getrojd mèt die vaan... bla-bla-bla-bla...’

In de behandelkamer woort 'ch door 'n hartelike verpleegster hendig en vol zörg op e bèdsje geholpe. Same mèt 'nen dokter woort 'ch mèt alderlei toete en belle verseerd. D'n dokter loerde gespanne nao de sinjaole vaan de versjèllende apperate, de verpleegster heel miech mèt 'n sjeel oug in de gater. Kinnelik vertrouwde

ze de situatie neet want ze kaom neve m'ch zitte en susde: 't Kump good. 't Kump allemaol good.' Obbins spróng d'n dokter op en moompelde get wat weliswoer neet veur eus oere bestump waos: 'Gaw heineve 'n injectie hole!' Mèt tot 'r z'ch nao de deur hajde kroop e vreemp, oonbestump geveul me lief binne en toch wis 'ch tot 'ch nog mer kort te leve had. Vasbeslote zag 'ch: 'G'r moot uuch wel spoje, dokter, want iech gaon vertrèkke.' En tege de verpleegster: 'Gef m'ch 'n hand, juffrouw, en doot de kómpleminte...'

Weier bin 'ch neet gekoume. Miene wereld waos vergaange.

'... bla-bla-bla-bla... versjeie publicaties euver geleze in wetensjappelike tiedsjrifte. 'nen Tunnel. 'ne Langen tunnel, aon 't ind fel verleech. Ederein dee trökgekoume is is geweldig enthousjas. Hun besrijvinge stumme good euverein. Wetensjappelik steit vas... bla-bla-bla-bla...'

Wie 'ch weer bij m'n positieve waos vertèlde m'ch de verpleegster tot d'n dokter m'ch mèt electrosjókke had bijgebrach. Langzaam dróng 't tot m'ch door wat m'ch waos euverkoume en begós 'ch te jenke. De verpleegster dach tot 'ch zoe vaan streek waos door dat fel leech in deen tunnel. Ze had ech kómpassie mèt m'ch. D'n dokter meinde dat ouch, vaan dat leech en deen tunnel. Heer fillesiteerde m'ch en waos gruuts op ze werk. In plaots vaan 'm deepgereurd te bedaanke reageerde 'ch gerizzerveerd. Iech zaog mien redding naomelik anders. Want iech wis mie es heer. Mie es heer kós weite. Iech waos neet in deen tunnel. Iech zaog gei fel leech. Iech zaog niks boetegwoens. Niks boetegwoens? Iech keek nao 'n scène. 'n Realistische scène es 't woere oet e dreidimensioneel tenielstök. Iech stoont en zaog en observeerde. 'n Alledaogse scène... en toch zoe mysterieus... zoe aon-

trèkkelik, tot 'ch m'ch genuujd veulde veur in te trejje en mèt te doen. En toch heel 'ch m'ch trök. Bleef stoon. Get blokkeerde m'ch. Intuütief inziech? Doorziech?

‘... bla-bla-bla-bla... is dèks spraoke vaan hallucinatie. Ouch dat is wetensjappelik beweze. 'n Zeker Madame... eh... noe óntsjut m'ch de naom. 'n Française in eder geval... wie hèt die noe ouch al weer... enfin... ze heet beweze... ...bla-bla-bla-bla...’

D'n dokter vertèlde tot in twiederde vaan de gevalle zoe wie iech, de pesjent neet reageerde op electrosjókke. Boerum? Heer wis 't neet. Iech wel. Iech wis 't! Electrosjókke! 't Is mer e hölpmiddel aon de levende kant vaan d'n doed. 't Is nudig, jao. Veur trök te kinne kiere. Meh die beslisse niks. Diech beslis!

‘... bla-bla-bla-bla... getroffe op 'ne camping unic bij Saint-Victor, op doorreis nao de Méditerrané. Veurige vekantie zien v'r drei weke... bla-bla-bla-bla...’

Netuurlik woort m'ch naoderhand gevraag of 'ch in deen tunnel waos gewees.

En of 'ch dat fel leech had gezeen. Dat óntkinde iech. Netuurlik vroke ze wat 'ch daan wel had mètgemaak. In 't begin hób 'ch dao óntwiekende antwoorde op gegeve.

Boerum? Umtot iech snapde tot lui meine tot 'ch get beleefde wat neet vaan deze wereld waos. De scène boe iech veur stoont, die 'ch observeerde, boe 'ch had kinne intrejje, die kin 'ch besjrieve tot in 't kleinste detail. Iech zouw ze kinne oetteikene, bij wijze vaan spreke tot en mèt 't aontal knuip op 'ne jas. Kinne inkleure. Meh euver 't rizzeltaot zouwe ze zègke: ‘Is 't dat?!’

Want wat 'ch neet kin, dat is de emotie euverbringe die debij huurt. De emotie die-s te beleefs in zoe'n situatie.

‘... bla-bla-bla-bla... meh neet allein. Iech hób aon diverse instanties mètwèrking gevraag. Iech waos bij

de Gemeente... de universiteit... de provincie... Probleem is evels tot op korten termijn... bla-bla-bla-bla...'

Kós 'ch dat wel, zouw 'ch de óntreuring same mèt 't visuele op de vraogestèller kinne euverbringe, heer zouw anders reagere. Meh wee kin dat? Wee kin e gevoel euverbringe op iemes dee dat gevoel noets heet gehad? Kins te de emotie die-s te oondergeis bij 't sterve vaan d'n einsigst keend deile mèt iemes dee gein kinder wèlt? Kins te de emotie vaan drei jaor Jappekamp deile mèt iemes dee noets 'nen oorlog heet mètgemaak?

Wekelaank hōb 'ch geworsteld mèt wie 'ch op die vraog mós reagere. Oeteindelik hōb 'ch m'ch, op advies vaan m'nen hoesarts, oonder behandeling gestèld vaan 'ne psycholoog-specialis. Door gesprekke mèt dee zaog 'ch in tot wat 'ch in m'nen doet hōb beleef 'n persoenlike ervaring is die iech dus neet mèt andere hoof te deile. Daorum hōb 'ch m'n bevindinge ouch neet aon m'ne behandelenden dokter vertèld. Wee lōp mèt z'n mies persoenlike belevinge te koup?

Daorum, veur desilluzies te veurkoume, wèl 'ch op de vraog wat 'ch beleef hōb allein kwiet: 't waos 'n geveulvol scène die mèt e bitteke goje wèl ingepas kós weure in locaties örges op euze dreidimensionele wereld.

Iech waos doet, zjus wie Zjeraar Kriemers noe. Meh iech kaom trök want allein daan reageers te positief op electrosjókke es te neet mètgeis, neet opgeis in die verlokkende, rösgevende scène die z'ch veur d'n ouge aofspäölt.

Allein daan.

Maria Scheres, Mestreech
Vlemke

Iech kin diech 'n tas sóp kome bringe
Boe-s te ouch nog d'n han aon kins werme
meh de deur vèlt weer achter miech touw.

Wat blijf is neet mier es 't vlemke vaan 'n keers.

Iech kin mèt diech praote
wet honderddoezend wäörd
meh de deur vèlt weer achter miech touw
en wat blijf is neet mier es 't vlemke vaan 'n keers.

Iech kin mèt diech goon wandele
en trökgoon en lache en jenke um sameherinneringe
meh daan vèlt de deur weer achter miech touw.

Wat blijf is dat vlemke vaan die keers.

Jan Maas, Venlo**Te flot**

Weej ware blie wie weej dich zoge
waat waas se leef en moeëj en klein.
Weej woele dich van alles gaeve
en woele van zelaeve neet oetein.

Waat zalle weej dich noow toch misse
weej meuste vuuëls te flot oetein.
Heej baove deje ze beslisse
waat waas se moeëj, waat waas se klein.

Ós hert is hielemaol gebraoke
weej weite ós gaaroet genne raod.
Weej mótte vaerder met ós laeve
weej misse dich
ózze moeëje... leve... kleine kammeraod.

Jan Maas, Venlo**Mien mam...**

As ik nao die alde foto kiek
op 't keske in de gooj kamer
dink ik aan dae schoeëne tied
waat jaomer toch... dae bin ik kwiet

dien grieze haor en leef gezich
dien blauwe fónkelende ouge
ik huur dich dan weer praote
'det kins se doon... det mós se laote'

neet altied heel ik mich d'r aan
woel smeis neet nao dich luustere
bin vaerder 't laeve in gegaon
heb dien wäörd waal good verstaon

as ik nao die alde foto kiek
op 't keske in de gooj kamer
dink ik... 't waas neet zoeë verkierd
heb van dae goje raod gelierd

de bis nog maar 'n kleureprintje
beschermp door 'n stökske glaas
maar in mien gedachte bis se
van ze laeve neet oet te 'wisse'..!

***toos schoenmakers-visschers, vlorp
gebraoke wortels***

wen 't waoróm
begin en inj
neet aan-ein wit te bingé,
alle gróndj óngere veut oethald,
zelfs wortels brik,
dan sjeit de dood
zo gans oet 't lood
en blief laevesgroot de vraog
wie opnuuj aevewich te vinge.

en wie veur dich?
höbs se rös gevónge?
toekoms aafgebraoke,
alle benj ontbónge?

det zóchs se toch neet!
allein eine waeg
oet dien verdreet.

***toos schoenmakers-visschers, vlorp
troos***

't eeuwig roesje vanne windj,
't lich, de aerd, es borg
veur traone die íns dreuge,
veur krach noe neet te peile
mer die veur euverlaeve zorg.

reik mich...

wen alles heimwee is,
laegte en krampend gemis,
esteblijf
reik mich dan effe de handj
vanaaf de euverkantj.

Lilian Steps, Gelaen**De blaar**

De blaar die zeen ich boete valle
En ich dènk daobiej aan dich
Die blaar die hōbbe losgelaote
En vannach deegs dat ouch dich

't Sjtōrmde waal 'ns dèkser
Of 't wèndje boete zach
'n blaad in 'ne sjtōrm te verleze
Dat is zoa wie ederein 't verwach

Mèr dees nach, wie 't wèndjsjtil leek te zeen
En doe koosj blieve sjweve in de lóch
Toen wis ze 't inèns zeker
Dit waor de rus wo se nao hejs gezoch

Neet meer langer te hove vechte
Sjus wie de blaar vlugs se bieje os weg
Vannach hōbs dich dien rus gevonge
Vannach kaom 'n einje aan dien gevech

Lilian Steps, Gelaen**Leef kiendje**

Doe höbs de modersjoat noajt maoge ontgreuje
Dien laeve haet neet tot get sjoans maoge ontbleuje
Väöl te vreug woors se mich ontnomme
Al veur dat dien laeveke ech waor begonne

ich höb dich laote gaon mit zoa väöl pien en leid
zoa wie allein 't verlees van 'n kiedje dich dat deit
d'n daag dat ich dich höb aafgegeave
sjtopde ouch 'n sjtökske van mien eige laeve

Nao get jaore van weer nuuj gelök
Kom toch weer 't gemis nao dich trök
Kiendje, doe höbs dien plaetske in mien hart
En dat zal ummer door dich blieve bezat.

Ouch al höb ich dich noajt ech lere kenne
Toch zits se heël deep bie mich van bènne
En nao al die jaore dat ich awwer waer
Num ich dich toch nog euveral mit mich haer,

Mer vandaag wil ich dich 'n eige plaetske gaeve
'n plaetske veur dit mich ontnomme laeve
Neet meer allein 'n plaetske in mien eige hart
Nae, dit wurt 'n plaetske veur 't kiendje
dat ich noajt ech höb gehad.

Mariet Utens, Ech
De veugel sjwege

De veugel sjwege
meujteloos
droge ze dien zeel
op häör vleugels
door de sjtilte
van de zomerdaag
tiedloos
weersjpiegelde de eewigheid
in de sjtraole van de zón
wo-in diene lach
veurgood verborge loog
de windj fluustert
't water loestert
es doe in eine vogelvluch
diene aerdse druim
veur de hemel ruuls
en ich roop radeloos
diene naam en jank.....

Mariet Utens, Ech
't Sjtille verdreet

Bie daaglich
nemes dae 't kint zeen
dan bös se groot
en bös se sjterk
mer kumt de maon
dan neet
weg is diene lach
sjtiekem janks se
nemes
dae 't verdreet kint zeen
doe bliefs groot
en bliefs sjterk
weer eine daag veurbie
mer janke moog
väör waem det wilt
gein geveul
is kaad en kil
mer jank gerös
en sjtaon ins sjtil
bie dien sjtil verdreet.

***Har Sniekers, Toear
Kaod***

Óm waat waas
en
noe nog mieë is
staon ich hie
bie dit gemis
van lètters en jaortalle
in stein

De vese snieë
kösje zaoch
diene naam
dae mèt seerlètters
steit gesjreve
in mien hert

Ich hoof niks
te zègke
es ich miene jas
uever dich haer
kóm lègke

Theo Van Dael, Kinder**Good gewaest**

Inne spiegel van 't laeve zeen ich
wie 't is gewaest en ich veul mich
net wie d'n daag van euvermörge
woe ich d'n oetslaag neet van kèn.

Ich bèn gelökkig wie 't geloupen is
al dink ich oeëts: waat waas es es
mer es ich nog 's zouw kós herbeginne
laefdjen ich twieë kieëren 't zelfdje!

Theo Van Dael, Kinder

Extra extreem

Doeëjer es doeëd
is 't sterve
van det waat dich bindj

Ich zeuk hieël deep
óm det sterve
te laote laeve

Dit stoptj neet
mieë en mieë
mót 't altied
mèt minder!

***Marleen Schmitz, Mofert
druime***

ich höb de deur aope gedaon
en blief nao dich gerope,
dienen tèjer klaorgezatj
naeve dien eige tas,
veur sjoean druime
oos kösse opgesjödj;
mer doe woors d'r neet
diene stool is laeg
en oos bed is te groeat

veur mich allein

Marleen Schmitz, Mofert
weggegange

bie dich
aan diene kant van de waereld
gaon vinsters aope
beginne veugel te fluite
en geit de zón sjiene

bie mich
is 't duuster
'n nuuj nach begintj
weer lik ich wakker
ich veul
wie de grens greujt
tösse tied en landj

te lang neet gezeen
te min gezag
te väöl van gehaje

Jan Feijen, Wieërt
Inèns allein

Joonk en ónbezörgdj
waas zien werreldj

Droumendj waat e nog ammaol woeëj
kieëk e allein mer vuuëruut
dacht neet èns aan waat e waere woeëj

Inèns waas dao det bericht:
zie vader waas neet mieër
'ne Slaag in zie gezicht!

Laevendj neet mieër gezeen of gesproeëke

Nog mennigen daag vreugtj e zich aaf
hevve deindanger 't noeëdige gezagdj
of daomej te lang gewachtj?

Inèns waas e n ewèg uut zie laeve
Niks mieër same te belaeve

Allein mós e wieter
op jóng bein
Tössen al di-j anger
toch hieël dèk allein!

Leonne Cramers, Gelaen
Ich dènk aan dich

wie die reuëskes mit 't nachnaat nog d'rop
pritsj de kroanblaedjes aoepvawwe
de zón geuf wermde
wie dien henj
wie ze wirke en mich vashawte

roaj reuëskes
road van dien bakkes en diene móndj

ouch ós reuëskes höbbe däöres
vertèlle van ós laeve
dat jaor veur jaor
soms óngemerck
in de pungel geit

óm dat alles biejein te hawte
dich
zoa wie-s te waors
was te zags en was te deegs
die henj, dae móndj en dich
dien leefde en laeve

ligke hie tweë roaj reuëskes
in e deuëske

Truus de Bruijn-Diris, Nuusjtad
Vaarwel

Gans langsam kump ein sjtille rös
Aan 't einde van mien laeve
Mien daag lank en gans gevöld
Die zeen noe aafgegaeve
Gans sjtilkes kump de lètste daag
't Lètste oer zal loewe
En ál waat ich es heure wouw
Kan mich neet langer boeje
Ich vouw mien hanj veur ein gebed
Mit roazekrans noe same
Mien laeve waar de meujte waerd
Op 't graaf nog sjlechs mien name

Jeanne van Kraay-Apeldoorn, Venlo
Ze zegge

Ze zegge: 't Is 't beste veur och beie,
 De wis al lang des se van um meus scheie.
 Ze zegge: det de doeëd ein verlossing is,
 Maar veule neet wie zier ik um mis.
 Ze zegge: Nemes kós um van de pien aafhelpe
 D'r ware gein middele um die te stelpe
 Ze zegge: Geej waart toch iddere middaag beejein
 Maar sterve meus ze oetentelik toch allein.
 Ze zegge: 't Waas toch oet zichloos veur um,
 Maar nemes huurde de haop in zien stum.
 Ze zegge: De pien is zien lichaam aan 't slope,
 En huurde um um pienstillers rope.
 Ze zegge: Bin bliej, hae veult noow gein pien,
 Maar hae had zoe gaer nog thoes wille zien.
 De hebs noow vuuël minder zorg aan de kop,
 De kums d'r bes waal baovenop.
 Ze zegge: Dich bis altied zoe flink in dien laeve,
 Ouk heej veur wuurt dich krach gegaeve.
 Maar de nachte die ik zónder rös heb gekrege,
 Dao wuurt wieselik euver gezwege.
 En de traone die ik op waeg nao hoes heb gelaote,
 Dao huurt men nemes euver praote.
 De engs, de haop, de machteloosheid
 Dreve mich dök tot opstandigheid.
 Ik heb aafwisselend gebaejd, gejank en gevlook
 Vergaef mich Hieër, ik sloet noow dit book.
 Det hae meug röste in vrede, det mein ik oprech,
 Maar, verdeend had hae 't neet, sorry det ik 't zeg!

*An Cuijpers-Rutjens, Ospel***Eine boum**

Eine boum stóng noe gruuts
zien tek bluide zoeë schoen
de veugelkes kwinkeleerdje
en de zón scheen um op ziene kroen.

Mer in eine dónkele nacht
kwaam kaod veur met brute kracht
verneeldje eine tak mien bloesempracht
dae aoje boum haet now ein wong
wao ieërst dae tak met bloesem hong.

Wao noe gein veugel mieër op zinge
en dae now ouch gein vrucht kan bringe
noeëts mier zal dae boum wie vreuger zeen
töw door al zien tek de zón nog scheen.

Colla Bemelmans, Nut
Kiendje

't Kiendje sjpieelde aan 't sjtrand
 boewde kesjtieële van zand
 en water
 loot de fosj gekluurde windvoeëgel op
 vóng moesjele en sjelpe
 de zón brende neet
 in dae wind
 want dao sjtónt alle dure aope
 v'r gólle 'ne bal en 'n sjöp
 wat heisjt gelök.

't Kleinkind sjtórf
 't zand sjoerde
 de sjelpe gónge aope en toe
 dae vleger góng neet op
 ich waor gesjtrand
 mit water in de ouge
 en zón en wind druëgde die neet op.

Ach, woeëvuur
 zou ich de inseligste mótte zin
 dae neet hoeft te lieje?
 Boeddha dweilde
 Jezus heilde
 meh dat sjoere blief.

Colla Bemelmans, Nut
Rouwverwerking

De kaesjmis
 dao kóm ich waal uëverhaer
 daovuur hóbbe ze mich zat
 gewaarsjuuwd, dan hób ich 't ergste
 tevure al gehad.
 Meh es opins
 e dörpke oet de Tour de France
 woeë v'r vreuger voerte
 op de tv kump
 e plaetje gedrieët wiert
 dat v'r in de aovendwake hoerte
 of ènt oet ós vriejersjaore
 es ich boeëne beavraore
 oet de vrezet haol
 koud wie hae
 die hae nog haet ingevraore
 dan hób ich 't neet mieë
 ruke mien traone nao kroednaegel
 die ze in mien wónde sjtoke.

Taege griepvirsse hóbbe ze vanal
 en plaosters vuur op de kratse
 meh die wónd die blief
 wie 'n moesjel, aope en toe
 en 't zand sjoert nog dèk
 pès ich mich misjien aaf en toe
 oeëts nog ins d'rop lèk.

Truus Verbong-Simons, Tegele
't Is zoeë duuster

De buim zoeë dónker
taengen d'n duuster
zègke mich deep in de nach
wie pien 't toch duit
det ich gen gefluuster
mier van dich verwach

Sjei oet gleujend hert
haaj op sjrieëvend lief
druueg op zate wange
Dów bös d'r ech neet mier
en ich, jao ich blief
met mien groeët verlange

Har Parren, Gratem
Gedachte aan ome Jackie

Ze zègge des te gestorve bèst en det is ouch zoea. Dien henj höbbe die van ós losgelaote. Doe kiekst neet mieër door 't raam nao 't waer van vandaag. Doe loesterst neet langer of se örges ein duuer huuerts klatse. Doe zeest neet mieër: 'Kom bènne en gank dich zètte. Wils se get drinke?' Doe zeest de wuerd neet mieër die se vreuger altied zags. 't Is stil gewoearre om dich haer. Toch hure wae dich nog spraeke en zeen mèt gesloeate ouge waas se deeds toen se nog bie ós woors.

- Hoe se leider van Jóng-Nederlandj woors en van dien twieë waeke vakantie t'r ein opofferdjes óm mèt op kamp te gaon.
- Hoe des se met dien ervaring 't kampveur altied aankreegs.
- Hoe des se heels van de natuur en gaer nao de Ospelse Pieël of 't Leudal gings.
- Hoe des se jaore klarinet speeldjes in de harmonie.
- Hoe erg det se 't vónjs det se neet mieër kóst spele mèt dien nuuj gebit.
- Hoe det se as lid van de borekapel grappe oethoaldjes in 'de nacht van de kapel'.
- Hoe det se as lid van de handjbalclub eine gevreesdje cirkelspeler woears.
- Hoe eine aanvaller baeter doear ein steine moor kóst braeke den dich passere.
- Det traininge op de vriedigaovendj zeker nao aafloup aeve gezellig woearre as de derdje hèlft op zunjig.
- Det de derdje hèlft noeats door dich woor uevergeslage.

- Det klein pilskes door dich as einhapskrekkers waerdje betiteldj.
- Hoe dien sjeur vuuer de handjbalclub 't magazien vuuer de rómmelmertj waas.
- Det se moeilik get weg koosdjes doon ónger 't motto: Laot mer ligge, det löptj neet weg.
- Det se altied zagst es emes vroeg hoe aod det se woearde: 'Bouwjaor 51 en tèt 't dich mer oet.'
- Det se op fieëstjes van Jóng-Nederlandj de onbetwisdje spellekuuening woors mèt 't spel 'vader en zoon'.
- Hoe se eine super babysitter woearde. Toen Truus en Lène nao de vergadering van Jóng-Nederlandj ginge zootst doe waal op Ronald passen. Nao de vergadering loogs se flink te snurke oppe bank en Ronald zagt: 'Ich höb good op ome Jackie gepastj, tante Truusje.'
- Det se van beerdrinker, wiendrinker best gewoeare.
- Det se vuueral eine eenvoudige man woears, dae tevreje waas met waat t'r haaj.

Nae, doe zoots pas echt doead zeen as wae dich zoje vergaete. Nae, alles is nog neet veurbie. Doe laefs nog in oos verhaole uever dich. Oos henj kinne dich neet mieër vasthaoje mer waal oos wuurd en de ouge van oos hert. Dao zóls se verder laeve toet ins alles is volbracht.

Friedje Geurts-Leeder, Venlo
Moders hand

Mien Moders hand,
wat heb ik dao
toch vuuël van meuge liere,
zeej holpe en zeej steunde mich
waal honderddoezend kiere.

Mien Moders hand
stónde nooit stil
jaor in - jaor oet - de gansen daag
en ruimte vuuël obstakels weg
van miene laevespaad.

Mien Moders hand
det zien veur mich
de moeiste die d'r oeit bestonde,
al hebbe zeej dan noow ouk al
veur ieuwig rös gevonde.

Mien Moders hand
vergaet ik nooit,
zoe ald en rimpelig en fien,
veur mich zulle d'r in elk geval
noeits baetere hand mier zien.

Mien Wienhouve, Zaerum**Vör ozze pap**

Wie de kornoelje bluide
is de moor, róngdum mien waereld,
ingestort.

Want wies dich wors, zo wój ik waere.
Was dich deejs, det wój ik doon.
Was dich zags, det wój ik zègke.
Woe-s dich gings, dao wój ik gaon...

Vörluuëpig heb ik alles opgeschort.
Vörluuëpig!
Want èns zeen ik dich wer
en gis dich - hand in hand- met
mich dor 't groeëte langd
woe de kornoelje bluit.

***Richard Leinders, Zitterd
Pensioen***

Ein laevelank gesjraavel,
de sjene blaw 'ne sjtieve nak.
In deinsbaarheid gekrómpe,
noe ónger aan dae lèste berg.
Van bènne vol verlangend,
nao die zón hóóg op daen tup!
Nog effe zitte, effe happe,
't raozend hart tot rös.
Omzichtig wiejer sjtappend dan,
bedachzaam wiekend jeder klaw,
óm gein blötsje meer te kriege,
veur dat fees, dao baove hoog,
in dae wazig wiejen ènjer!

***Liza Hompes, Wieërt
't Paad***

't paad
van weeg tot graaf
hieët vól röstplaatse
en toen vör dich
de leste röstplaats
in zicht kwoom
hebs dich gezagd
“t es good geweisj”

Gebaorte

Guus Peters, Gelaen
Summertime

Hoag in de zomer
 droog ze häör hart mèt vruide
 euver 't kaoreveldj
 droog ze häör leid es 'n gerf
 es 'n riepe vruch
 hóng häör kael aan d'n ènjer
 zèngend op 't erf van leefde:

ach miene zoon
 bès 'n kaorebloom in 't laeve
 ach miene zoon
 bès wie 'n laam in de wei
 al wied te vääł
 zat d'r mie leid aan sjouve
 al wied te hoag
 sjtook d'r op de miet van mie sjmert.

Hoag in de zomer
 droog zie mich mit leefde
 euver brennende veljer
 droog ze de gerf van 't leid.

Maria Scheres, Mestreech
Veur 't nui Kinneke

Wat dien uigskes ouch allemaol mage zien
wat dien uurkes ouch allemaol mage hure
wat de neuske ouch allemaol maag ruke
wat de munneke ouch allemaol maag preuve
wat dien hennekes ouch allemaol mage veule
en boe dien veutsjes diech ouch allemaol heen mage drage...

't punt vaan boe-s te vertrokke bis
steit al veur iewig in de geheuge gegrif.

***Har Sniekers, Toear
Hempelke***

Fiener es iesblome
's wintjers op de vinsterroet
bès se
zaoch wie slaop
en werm
ein hempelke mins
in mien eige erm

Jan Feijen, Wieërt
Kleinzoeën

'ne Zoeën van eure zoeën
eigelik hieël gewoeën
mer nowt e d'r ès: zoeë schoeën

Liektj e woonger
en al gaw kujje neet mieër zoonger.
Hieët e hoonger?

Verangertj eur laeve
kuntj t'r neet mieër naeve
wiltj 'm noow al alles gaeve

Eure zoeën
liektj neet mieër eure zoeën
as vader van eure kleinzoeën.

Eure jóng ès e neteurlik nog waal
mer ge spraektj same inèns 'n anger taal!

Eur laeve verangertj waal totaal!

Jeanne van Kraay-Apeldoorn, Venlo
't Niej kiendje

Zoeë um 't anderhalf jaor, en det is elf kier gebeur,
 woort ik um 't zeil en de pan nao 't Groene Kruis gesteurd.
 Det waas in 't patronaat en den zag Zuster Sofie:
 'D'r kump beej och zeker weer ein niej kiendje in de riej.'
 Tante Truskwaam mit mamma de weeg bekleie
 'ne ganse middaag zote die twieje dan te nejje.
 De leechgreune bekleijing en de hemel gewasse
 En maar ploeeje en maar maete en passe!
 En as mamma eure tied dan waas aangebraoke
 Woort de wiesvrouw, juffrouw Berends aangespraoke.
 Daan meuste weej nao familie of bure
 En nao 'ne gas oor kregge we dan te hure
 Geej heb thoes alweer een niej kiendje gekrege!
 Woa 't precies vandaan kwaam dat waerde verzwege.
 De ooievaar waas meestal de dader
 Nemes verdach oetentelik de vader.
 Dat bieës vónd ik waal zoeë ingemein
 Want 't pikde mien moder steeds in de bein,
 Zoedet zeej tieën daag in bed mós blieve.
 Wie kós zo'n bieës toch zo'ne misdaod bedrieve?
 Toch, de insigste vakantie die mien moder oeëts haet gehad
 Waas in 't kinderbed, heerlijk, tieën daag plat!
 Zeveviefdig woort aan de wiesvrouw gegaeve
 Zovuuël, dach ik, kos dus ein niej minselaeve.
 's Anderendaags woort 't geduip in de kerk
 't Kiendje drage waas meestal de buurvrouw eur werk.
 Daonao, in de gooj kamer gezaete
 Woorte d'r beschuut mit muskes gegaete
 En de buurvrouw kwaam touw iddere morge

Mamma en 't kiendje wasse en verzorge.
'n Ander buurvrouw brach in 'n witte emalje tuit kippesoep
En 'n gooj kinnis stónd met tieën eier op de stoep.
Tante Truus kwaam de hoeshalding doon en kaoke
Det waas naoberplich, dao woort neer euver gespraoke.
Mien moder genoot van det niej hópke laeve,
Ik zeen 't nog veur mich as zeej 't de bors meus gaeve:
Kiendje op de slup, veut op 't benkske, gezich nao de moor,
De bors zedig bedek, 'n kerteerke rös, soms ouk 'n half oor.
'n Paar maond later kwaam de box weer nao ónder
Weer minder plaats, mer men kós neet zónder.
As boxkleid deej deens 'n gries molton daeke met roeëj strepe
Aaf en toe de vingerkes tösse de scharnere geknepe
Dan kreeg 't 'n kórsje mik in de melk gesop
Met nog 'n klein bietje sókker d'r op.
De rammelaer waas 'n laeg buismanspötje
Twieë luiers met veer spelde um 't vötje
Opvoede waas noeëjts zo'n probleem beej ós,
Weej voedde ós ónderein op, gewoeën umdet 't mós.
Ouk al raak oos hoes zoe lanksaam erg vol,
Welkom ware de kiendjes allemaol.

***Leonne Cramers, Gelaen
Kezelsjteinke***

De bès 'ne óngesjlepe edelsjtein
wurs gesjlepe door 't laeve, zoa wie jederein
D'r is op aerd geine sjtein geliek
mit vrunj, leefde, gelök en gezónjdheid
bès te sjteinriek
óngerwaegs
tóffelentaere euver kènjerkökes
dreugs ouch doe dien sjteinke bie
ich wunsj dich das te in dien laeve
örges eine kezelke angesj lèks
zoa das te op sjteinwórp aafsjtandj
eiges kèns ongervènje
das doe
de sjteinzètter van dien laeve bes

Tjeu van den Kerkhof, Wieërt **De twieëling**

Moder verwachdje ein kindje. Ze wist det 't gauw zoj kome. Saovers haaj ze nog gehólpe oppe stal met kuuj melke, mer toen mekdje ze toch det ze op most hoj-je met werke. Ze gong 't hoes in en eure mins Zjang kwoom ouch net thoes, dae haaj de wichter nao familie gebrachtj.

Tege de nacht kreeg ze de ierste weeë.

Zjang ging Koeëb uut de naober vraoge um de wiesvrouw te hale, 't sniejde flink en ze moste 'n flink stök over eine zandweeg. Wi-j de wiesvrouw d'r woor ging 't vreej vlot. 't Kindje woort gebore en 't woor eine zoon.

De wiesvrouw zapt: 'Alles ès good Betje, röst dich mer efkes, vae drinke 'n tas koffie en dao nao kumtj d'r nog eine.' Dao schrok Betje toch wul van want dao waas neet op geraekendj.

De twieëde kwoom, 't woor ouch eine zoon. D'r wore twieë kindjes en dao woor mer ein weeg, mer ouch dao waas gauw wat op gevonge. Twieë wisse steul woorte met de veurkant tege ein gebonge, eine pölf d'r in en de weeg waas klaor.

De daag d'r nao wore de wichter al vreug gehaaldj beej de familie. De naobervrouw Miet woor d'r vör moder Betje en de kindjes te verzörge. Vader Zjang kwoom d'r ouch beej.

Toen ze allemaol beej de kindjes stonge te kieke zapt moder Betje: 'Zjang en ich zeen nog neet hielemaol zes jaor getrouwdj; vae hebbe zes wichter en vae zeen d'r hieël bli-j met. Ze zeen gebore op 24 December 1928, 't zeen mien Korstkindjes.'

(Belaefdj en verteldj door moder Betje van den Kerkhof van Beerendonk)

Truus Verbong-Simons, Tegele
'ne Kanjer van 'n naefke

Piepkleine tieënkes en zón mollige hendjes
 Die zaachte häörkes die ruke zoeë fijn
 En den die uurkes en det naeske
 Wat ein möpke in ein weegske klein

Bolle wengskes en kiebige uigskes
 Hae mó't alles bekieke, want alles is niej
 Sjatert 't oet met mien rare sjnoete
 As ich 'm aankiek den waer ich hiel bliej

Haet gaar gen tendjes, det ken nag get deure
 Maar kiek ens wat hae toch al kan
 Mak bläörkes met zien mundje, zaet ur-ru en a-a
 Noow huur 's, wat vings se dao van?

't Daekske is werm, 't kaemerke sjoeën
 Zien buukske is rónk en hae is wir kontent
 Hae wuueg 10 pónk en is pas twelf waeke
 En ich ving 't eine kanjer van 'ne vent

Noow wuurt hae muug, zien uigskes gaon toe
 Sjlueep wie ein ruueske en vingk depe rös
 't Liefke bewaeg ömhoeëg en ömlieëg
 Ich gaef op zien köpke vurzichtig 'ne kös

Friedje Geurts-Leeder, Venlo
Tessa

Kiendje met dien groëte ouge
leef, onschödig en zoe klaor,
meug toch zoe onschödig blieve
dienen blik nog mennig jaor.

Ik zoel de zörge wille waere
oet dien laeve, stök veur stök
en niks in dien naobeejheid laote
as leefde, vrindschap en gelök.

Maar door eder minselaeve
raos ouk waal ens eine storm
en bis dich daotaege neet gewaopend
verkruups se dich wie eine worm.

As dich aevel wie ein jonk buimke
soepel buigs dich in de wind
steis dich as de buuj veurbiej is,
toch weer direk rech mien kind.

Mien Wienhouve, Zaerum

Daag ieverige
waereld. Heej bin ik! Gaef mich
'n kans. Gaef mich ieën...

Richard Leinders, Zitterd
Tösje hemel en aerd

Natuurlik waor 't in daen tied gans geweun wènt in ein groot hoeshawte opèns, es me eigelik al dach dat 't hoes noe vol genóg waor, zich nog eine kleine waereldburger aanmeldje. Zo góng dat bie ós ouch. Dao woorte veer allemaol ein bietje pap en mam van. Moder zelf, ein altied zórgzaam en sjtil besjeie minsj, genaot mit greutsje ouge en zóng de gansen daag.

Ein wónjersjoon kiendje, heel flök mit lache, kalle en op tied van niks loupe, ein èngelke!

De pawmetekskes louge dae zóndigmorge frisj geplök en nog naat van d'n dauw oppe keuketaofel. Ein ónheilsjpellend geroesj van baove. Moder baove aan d'n trap, leunend oppe baluster mit de kop gebaoge en mit grote ouge die nao ós keke mer geine zouge, beelde veur ummer vas in de kop genaegeld. Os èngelke waor nao baove gevlaoge.

De pawmetekskes maogde ich mit de eesjte geplökde veurjaorsblömkes naeve häör sjlaopend köpke lègke.

Gans vääol jaore later, wènt me op zich genómme haet de luuj oet 't dörp hun lèste rösplaatsj te verzörge, ummer vraogen in de kop euver 't wie en woróm van laeve, sjterve en geluive. Es ein femieje aafsjud haet genómme, blif me allein bie 't aoep graaf van emes dae me vääolal heel goud haet gekènd. Ummer obbenuuts ein vraem gevuil van einzaamheid es de aerd zich dan sjlut mit 't geluid van 't kloppe op ein deur die noots meer aoepgeit. Wie aan alles meint me dao ouch aan te wènnene. Metselt de

geis in de loup van de jaore gein läögske zijweel óm de zeel? Doe kèns d'r dan toch mit omgaon?

Ein sjone veurjaorsaovend, gans zach of 't van heel varres koum: ‘Geer zeet toch dae minsj van de kirkef, hè?’

‘Jao mevrouw!’

‘Wilt geer dan mit ós ein graefke oetzuike oppe kirkef, ós kiendje is gesjtórve!’

Taege d'n aovend, wachhend ónger aan de berg achter de kirk, sjteit ze dao aan de vout van d'n tore, de zón in de rök, sjtilverlaore, de kop ein bietje gebaoge, moder vol sjmart! Häör ouge, ein zee vol óngébäökde traone, obbenuuts bèn ich verdrónke.

Dan, weier later in d'n tied, aan 't weigske, same kiekend nao hun nuujt kiendje. Greutsj waore ze, heel greutsj en ich, gans vraem, ouch greutsj, wiej eine paeternónk!

Achter diej gelökkige luuj zoug ich waer, al waor 't mer gans effe, mien moder baoven aan d'n trap, ze lachde nao mich!

Truus de Bruijn-Diris, Nuusjtad
Gebaore

Gebaore, ein kiendje ein wónjer zoa klein
Gekrege, ein zusje dat vuntj Finn heël fijn
Verklaore, och laot mer, dat lök dich toch neet
Gezwege, in sjtilte, oos gelök is compleet

An Cuijpers-Rutjens, Ospel
As d'n oeievaar

As d'n oeievaar woort verwachtj
heet oos pap os nao groetmoder gebrachtj

kome vae thoes waas de verassing groeët
't kindje woort gewasse bloeët
int wit wasbekske met blauw rendje
en de zuster kalde van 'ventje'

de veer zösterkes zoge wat aan dat wecht
ze vroge aan de zuster: ès dat wul echt
viltj det d'r neet aaf met wasse?
De zuster zagt: dao mó't e met plasse.

Veer kiere haaj d'n oeievaar 'n maegtje gebrachtj
De viefdje kier haaj e ein junkske in 't weegske gelagdj.

***Liza Hompes, Wieërt
nog vuuër des dich***

nog vuuër des dich
de köpke leets kieke
vroge vae os aaf
op weem zal oes kindje lieke

en op 'ne daag in juli
kwooms te wi-j 'ne wèrvelwíndj
van 'kiek heej bin ich'
gewoeën uniek, zoeë as eder kindj